

Odprta koda

dr. Matej Mertik

Fakulteta za informacijske študije v Novem mestu

Sevno 13, pp 299, 8000 Novo mesto

info at [fis.unm.si](mailto:info@fis.unm.si), <http://fis.unm.si>

Vsebina

- Kaj je odprta koda
- Razvoj
- Licence
- OKPO in EU
- OKPO v Sloveniji
- Alternative
- Povzetek

Odprta koda

- Vozila, ki naj služijo za prodajo ali prosto distribucijo bodočim voznikom
- Najpomembnejši kriteriji so:
  - prosta distribucija,
  - dostop do izvorne kode in
  - dovoljenje za spreminjanje ter integracijo te kode.

Razvoj (prelomnice)

- Richard Stallman, Free Software Foundation (fundacija za zastonjsko programsko opremo)
  - GCC (C kompilator), GDB(debugger), Emacs...
- Leta 1993 se je ideji pridružil Linus Torvalds, ki je doprinesel k nastanku Linux

Licence

- BSD licenca
  - dovoljuje uporabo PO,
  - distribucijo izdelka in izvorne kode (spreminjanje, vključevanje v drugo PO)
  - edina zahteva je, da se navede imena vseh avtorjev
- GPL (GNU General Public Licence) „copyright -> copyleft.“
  - uporabo, kopiranje in distribucijo programske opreme
  - vendar le po licenco GPL
    - PO ni mogoče prodajati in ni mogoče omejevati njene uporabe
    - sprememb ni treba javno objaviti in lahko ostanejo skrivnost, vendar le za lastno uporabo.
- LGPL (Library General Public License)

	Odprto kodno programje	Lastniško programje
Uporaba	prosta uporaba, distribucija, dovoljeni posegi v kodo	uporaba dovoljena pod strogimi pogoji
Lastništvo	v javni lasti	lastnik je podjetje, korporacija
Cena	pogosto brezplačni	plačljive uporabniške licence
Varnost	večja možnost odkrivanja varnostnih napak, krajši čas med ugotovljenimi varnostnimi pomanjkljivostmi in izdani varnostnimi popravki, v začetni fazi več možnosti zlorab, ko projekt „dozori“ - programi bistveno varnejši.	manjše možnosti odkrivanja varnostnih napak, varnostne popravke pripravljajo le programerji znotraj podjetja, ki je lastnik kode, slabša odzivnost v primeru odkritja teh napak, programerji so odvisni od ciljev uprave teh podjetij in časa ki ga imajo na voljo za popravke.
Razvoj	decentraliziran, uporabniki sodelujejo pri razvoju, razvoj poteka v skupnostih, razvojni cilji izhajajo iz idej, potreb uporabnikov in želji po zagotavljanju novih funkcionalnosti.	centraliziran, zaprt in ciljno usmerjen razvoj, razvojni cilji so podrejeni doseganju dobička in komercialni uspešnosti.
Prednosti (+)	nižji stroški uporabe, močna podpora obstoječim uporabnikom, odprtost kode omogoča večjo svobodo poslovnim uporabnikom pri izbiri izvajalcev storitev implementacije, vzdrževanja, podpore in drugih storitev. pomembna prednost so nižji skupni stroški lastništva programske opreme in odzivnost.	marketing in kapital, dobro razvite prodajne poti - prednosti podjetij, ki se ukvarjajo z razvojem rešitev, prednosti za uporabnika so predvsem v razširjenosti in splošnem poznavanju uporabe programskih rešitev (lažje vzdrževanje).
Slabosti (-)	v začetni fazi več napak (hroščev), ti se v zrelejši fazi odpravijo, programske rešitve so pogosto zapostavljene in manj poznane javnosti zaradi necentraliziranega marketinga jih uporabniki pogosto ne poznajo.	možnost vdiranja v zasebnost zaradi zaprtosti programske kode (uporabnik ne more vedeti kateri podatki se prenašajo na strežnike), kompleksnost uporabniških licenc lahko povzroči, da uporabnik krši pogoje licence ne da bi se tega zavedal, uporaba zaprtih standardov - uporabnik odvisen od ene programske rešitve in ponudnika.

Odprta koda in smernice v EU

- Evropski Parlament je leta 2001 sprejel resolucijo po kateri bi morali opustiti PO brez dostopa do izvirne kode.
  - Javna uprava IDA in IDABC
- Nekaterе pomembne ugotovitve OKPO
  - v Evropi bolj razširjena kot v ZDA pri operacijskih sistemih
  - prisotnost OKPO na trgu v EU je visoka
  - dve tretjini OKPO še vedno napišejo posamezniki
  - več uspešnih evropskih malih in srednjih podjetij, v razvoj OKPO okoli 20 milijard EUR - 20,5 % vseh naložb v PO.

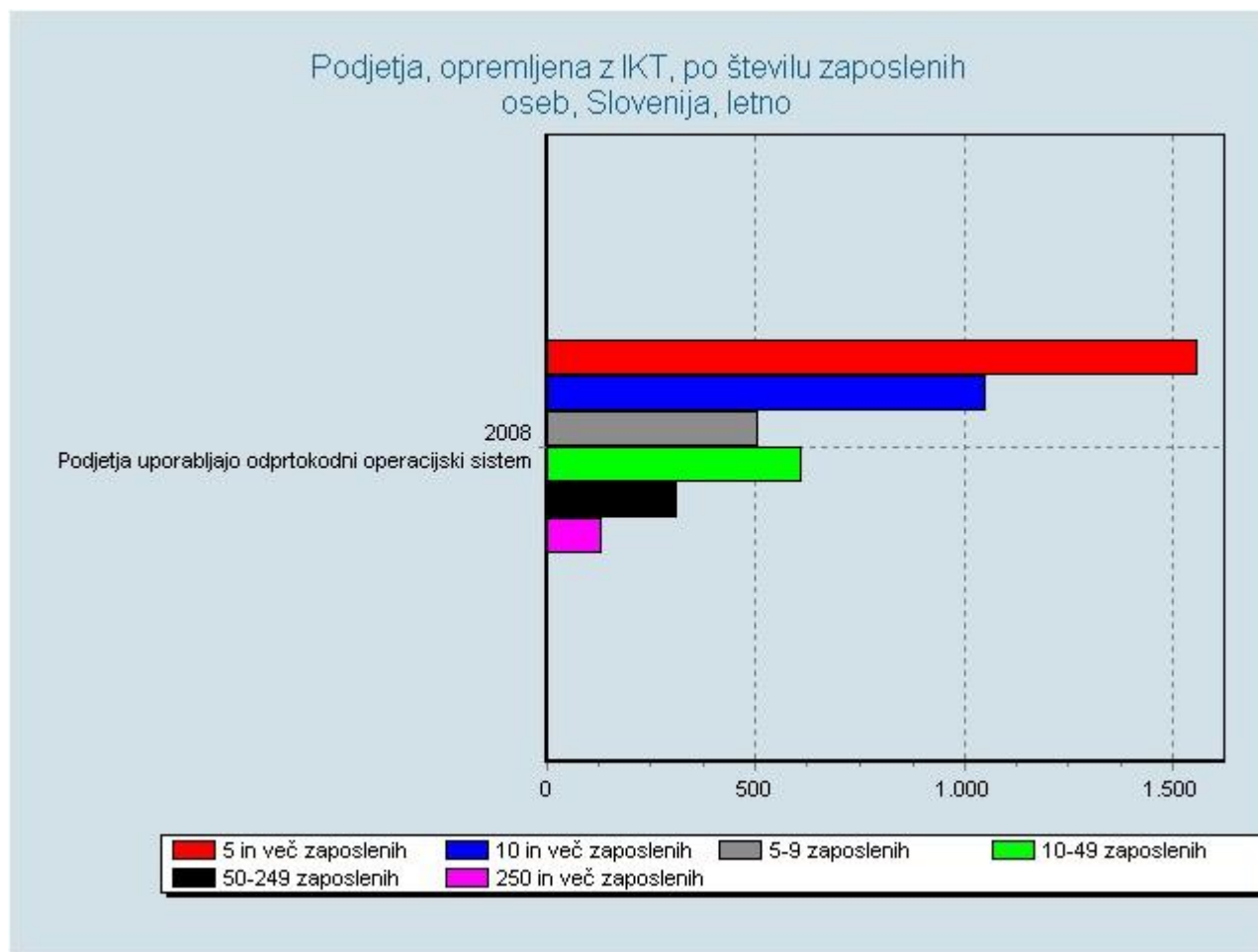

Odprta koda v Sloveniji

- Center Odprte Kode Slovenije (COKS) – Agenda d.o.o s konzorcijem gospodarskih in neprofitnih organizacij
  - uporabnikom nudi storitve pomoči
  - podpore
  - zagotavlja rešitve za potrebe javnega in zasebnega sektorja
- Cilji COKS
  - vzpodbuditi razvoj, širjenje in uporabo OKPO rešitev
    - sistemsko podporo, klicni center in razvoj rešitev
  - oblikovati nacionalne strategije pri razvoju, uporabi in širjenju odprte kode

OKPO v Sloveniji

Alternative...

- OpenOffice.org - zamenjava za MS Office 2003 | www.openoffice.org
- AbiWord - zamenjava za MS Word | www.abiword.org
- PDF Creator - zamenjava za Adobe Acrobat Standard 6 in Adobe Acrobat Professional | www.sourceforge.net
- MySQL - zamenjava za Access in MS SQL Server 2005 | www.mysql.com
- Thunderbird - zamenjava za Outlook, Agent in The Bat (Professional) | www.mozilla.org/thunderbird
- IrfanView - zamenjava za PhotoShop Elements 2.0 in PhotoShop Album | www.irfanview.com

Alternative...

- The Gimp - zamenjava za PaintShop Pro in PhotoShop CS CE | www.gimp.org
- Blender 3D - zamenjava za 3Ds Max, Maya in TrueSpace | [www.blender3d.com\[/color\]](http://www.blender3d.com[/color])
- Dia - zamenjava za MS Visio Standard | www.gnome.org/projects/dia
- Firefox - zamenjava za Internet Explorer 6.0, Opera 8 in Netscape | www.mozilla.org/firefox
- 7-ZIP - zamenjava za Winzip in PKZip | www.7-zip.org
- penAntivirus - zamenjava za Panda in Symantec | www.openantivirus.org
- Apache HTTP - zamenjava za MS IIS | www.apache.org
- .....

Odprta koda

- Odprta koda pomeni gibanje in filozofijo, kjer se lastnina oblikuje glede na pravico do distribucije in ne izključevanja
- OKPO pomeni priložnost za manjša in srednja podjetja
- Manjši trg kadra za OKPO v primerjavi z LP
- Nepoznane rešitve in marketing
- OKPO vpliva na razvoj LP in odpira nove smernice v prihodnje

„Odperta“ koda

- Fenomen in filozofija tudi na drugih področjih
  - znanje, revije...

OpenCola je pijača podobna Coca Coli, le da je recept dostopen javnosti in večina trdi, da je okus primerljiv s klasično pijačo.

Odprta koda

- Odprto kodna programska oprema je črna luknja, kjer prenehajo veljati zakoni kapitalizma.
- OKPO ni ideologija, ampak estetika!
- Seveda je možno, da je Microsoft cenejši. Saj manj kvalitetna roba ponavadi je, ne?
- ...

Hvala za pozornost.